

SKOLĒNU PROJEKTA DARBU KONKURSS

VĒSTURE AP MUMS

2025./2026. mācību gada

NOLIKUMS

ĒKU PĀRVĒRTĪBU STĀSTI

1. **Konkursa mērķis** ir veicināt Latvijas vēstures izzināšanu un sekmēt pilsonisko līdzdalību, jauniešiem apzinot un analizējot vēstures avotus, izstrādājot avotu pētījumā balstītu projektu.

2. **Konkursa uzdevumi:**

- 1) veidot prasmi apzināt, apkopot, analizēt un interpretēt vēstures avotus;
- 2) attīstīt prasmi veidot jēgpilnu pētniecisko darbu dažādās formās;
- 3) sekmēt prasmi piedāvāt un īstenot konkrētas rīcības iniciatīvas, kas vērstas uz nacionālās, reģionālās vai vietējās identitātes apzināšanos;
- 4) popularizēt plašākai sabiedrībai autentiskas liecības par vēstures notikumiem un procesiem, lai iesaistītu plašāku sabiedrību vēstures liecību saglabāšanā;
- 5) veicināt prasmi uzstāties publikas priekšā un skaidrot savu izstrādāto darbu.

3. **Konkursa tēma „ĒKU PĀRVĒRTĪBU STĀSTI”**

Laiks ir nepielūdzams, lai arī ēkas varētu šķist ir kaut kas pamatīgs un paliekošs, apskatot senas fotogrāfijas vai pēc ilgāka laika nokļūstot vietā, kur ir būts agrāk, redzam, cik ļoti viss var būt mainījies. Jebkura būve ir laikmeta lieciniece un vēstī, kā dažādas vēsturiskas un sabiedriskas norises izmaina vidi un atspoguļo cilvēku likteņus. Par pētījuma objektu var kļūt jebkādas ēkas, piemēram, muižas, aptiekas, īres nami, garāžas, šķūnīši, jebkāda veida apbūve, kura mūsdienās **piedzīvojuši ievērojamas pārmaiņas**. Mūsu izpratnē gan pozitīvas, gan negatīvas. Apliecinājums, kā konkrētā vieta mainījies laika gaitā, kā tajā cilvēki dzīvojuši vai izmantojuši, būtu meklējams fotogrāfijās, kartēs, uzmērījumos, dokumentos, aprakstos un, protams, cilvēku atmiņu stāstījumos.

Uzmanību! Tēmas ietvaros kā pētniecības objekti var būt **tikai ēkas**, nevar pētīt notikumus vai dabas objektus, piemēram, ka agrāk te ir notikusi kauja vai šajā vietā ir bijis vienkārši lauks. Ja namā ir dzīvojušas ievērojamas personības un par to liecina avoti, to var aprakstīt, bet jāņem vērā, ka darba galvenais izpētes objekts ir **nams un tā pārmaiņas**.

Bērniem un jauniešiem veiktie pētījumi un izstrādātie projekti ļaus ieskatīties Latvijas vēsturē, izprast ne tikai, cik liela daļa no valsts kultūras mantojuma ir gājusi bojā gan saimnieciskās darbības, gan kara postījumu, gan progresā vārdā, bet arī **kā** ēkas ir ieguvušas jaunu dzīvi un cik liela ir restaurācijas nozīme.

4. Projekta darbu veidi

Pētniecības darbs

Pētījuma centrā ir pētniecisks jautājums. Pētnieka uzdevums ir izmantot vēstures avotus un tiem iegūt pēc iespējas vairāk informācijas, kas palīdzētu uz šo jautājumu atbildēt. Katrs vēstures avots autoram ir jāinterpretē – tā sniegtā informācija jāsalīdzina un jāpapildina ar citos avotos atrodamu informāciju, piemēram, fotogrāfijām, atmiņām, dokumentiem, dienasgrāmatām, vēstulēm, intervijām, u. c. Pētījumā vajadzētu iekļaut fotogrāfijas, kā vieta izskatījās agrāk un tagad. Ja būve nav fotografēta, tad varbūt ir glezna, zīmējums vai arī mutvārdu stāstījums, kā agrāk bija. Avoti par restaurētās vai pārbūvētās ēkas vēsturi var glabāties gan arhīvā, gan skolas, novada vai nacionālā muzejā, pašvaldību būvvaldēs vai konkursa dalībnieku mājās, gan laikabiedru atmiņās. Pētījums var būt noformēts kā ZPD, argumentēta eseja, jebkurš zinātnisks raksts.

Jaunrades darbs

Līdzīgi - darba pamatā ir pētījums. Pētījuma rezultātus var izklāstīt kā tūrisma ceļvedi, fotoalbumu ar pētījuma aprakstu, maketu, spēli, filmu, infografiku, vēsturisko notikumu rekonstrukciju, atmiņu pierakstu.

Sabiedriskais darbs

Projekta ietvaros bērni un jaunieši veic ne tikai izvēlētās ēkas vēstures izpēti un izstrādā pētniecisku darbu, kurā fiksē tās esošo stāvokli, bet arī realitātē veic dažādas aktivitātes sabiedrības informēšanai par nama pārveidi vai restaurācijas gaitu kā laikmeta liecību, piemēram, veido plakātu vai stendu, kuru var novietot pie esošās mājas sienas vai muzejā, var izveidot audiogidu u.c. Visas aktivitātes fiksē, dokumentē fotografējot un veidojot projekta pierakstus – dienasgrāmatu.

Īstenotie projekti veicinās jauniešos atbildīgumu un uz sabiedrisko labumu vērstas darbības iniciatīvas.

5. Konkursa dalībnieki ir 4.-12. klašu skolēni un profesionālās izglītības audzēkņi.

Projektu darbs sākumskolā un pamatizglītības programmā piedāvā pētīt skolēnam to, kas viņu visvairāk interesē, dziļāk apgūt pētišanas un IT prasmes, mācīties sadarbību. Šī darba forma dot iespēju skolēniem apgūt pētniecības darba prasmes radošā, interesantā veidā un ļaut pašiem pārliecināties, ka viņu veikums ir nozīmīgs. Sagatavojot skolēnu vidusskolas pētniecībai.

Īstenojot jauno kompetencēs balstīto mācību saturu, projekta darbs vidējās izglītības līmenī ir iekļauts padziļināto kursu ietvaros. Konkursa tēma pieļauj projekta darbu izstrādi Vēsture II un Sociālās zinātnes II kursu ietvaros. Pēc projekta darba izstrādes skolēns var to gan ievietot portfolio, kas ir noteikti attiecīgo padziļināto kursu mācību programmās, gan iesniegt konkursam līdz norādītajam datumam.

Darbi tiek vērtēti trijās grupās:

A grupa: 4.-6. klase;

B grupa: 7.-9. klase;

VĒSTURES UN
SOCIĀLO ZINĪBU
SKOLOTĀJU
BIEDRĪBA

C grupa: 10.-12. klase un profesionālās izglītības audzēkņi.

Darbs veicams individuāli, pāri.

Vēlams, ka skolēns/i un audzēkņi izvēlas darba konsultantu – pieaugušo.

6. Darbu iesniegšana

Darbus līdz **2026. gada 27. martam** 1) jāreģistrē VSSB mājas lapā un 2) jānosūta konkursa organizatoriem (Lūdzu **neizmantot** ierakstīto vēstuļu/bandroļu saņemšanu). Darbu iesūtīšanas adrese:

Mirdzai Stirnai / konkursam “Vēsture ap mums”

Rīgas Latviešu biedrības un nacionālās kultūras atbalsta fondā

Merķeļa ielā 13

Rīgā, LV-1050

vai

Darbu var iesūtīt elektroniski

Baibai Atmanei, e-pasts: abaiba@gmail.com

7. Darbu noformējums

Iesniedzamais darbs sastāv no:

- 1) apraksta veidlapas (veidlapa šī nolikuma pielikumā);
- 2) projekta darba / pētījuma apraksta pa soļiem

Darbi iesniedzami valsts valodā. Avoti pielikumā var būt oriģinālvalodā.

Darba titullapā norāda konkursa darba nosaukumu, autora klasi/kursu (ja darbs veidots pāri – vecākā dalībnieka vecumu).

Darbi, uz kuriem norādīts autora vārds, netiks vērtēti.

Reģistrējot darbu dalībai konkursā norāda darba nosaukumu, ziņas par autoriem, konsultantu un skolu. Reģistrācijas veidlapa **mēnesi pirms darbu nodošanas termiņa** atrodama Vēstures un sociālo zinību skolotāju biedrības mājaslapā www.vsb.lv.

8. Vērtēšana.

Pēc finālistu atlases un viņu darbu sakārtošanas atbilstoši iegūto punktu summai notiek darbu atšifrēšana. Uz darbu prezentēšanu tiek uzaicināti tikai finālisti. **Fināls 2026. gada maija sākumā.** Vērtēšanas komisija ir tiesīga noteikt finālistu skaitu, vadoties no konkursā iesniegto darbu skaita.

Darbu vērtēšanas kritēriji:

Darbus vērtē 2 kārtās.

Pirmajā kārtā tiek vērtēts:

1) pētījums - katru darbu vērtē žūrijas komisijas 2 dalībnieki atbilstoši kritērijiem: darba atbilstība konkursa tēmai, darba mērķis, uzdevumi, noformējums, korektas atsauces uz izmantotiem informācijas avotiem un to pārbaudāmība, atbilstošu avotu izmantojums pētījumā, avotu interpretācija, izmantotā literatūras saraksts, secinājumi.

2) projekta darbā ieguldītais sabiedriskais darbs.

Otrajā kārtā uzaicinātie finālisti prezentē savu darbu. Žūrijas komisija pilnā sastāvā uzklausa pretendentes, vērtējot prasmi pastāstīt par savu projekta darbu, argumentēti atbildēt uz jautājumiem, radošumu.

9. Vērtēšanas komisija sastāv no VSSB pārstāvjiem, kā arī augstskolu mācībspēkiem, arhīvu un muzeju darbiniekiem, Rīgas Latviešu biedrības un citiem pieaicinātiem speciālistiem.

10. Dalībnieku apbalvošana

Konkursa noslēguma sarīkojums paredzēts **2026. gada maija beigās vai jūnija sākums (datums tiks precizēts).** Uz konkursa noslēgumu un apbalvošanu uzaicina **visus konkursa dalībniekus un konsultantus.** Dalībnieki un konsultanti saņem apliecības par piedalīšanos konkursā. Konkursa atbalstītāji piešķir dalībniekiem balvas.

Eustory konkursa finālistiem dāvā iespēju piedalīties jauniešu vasaras akadēmijā kādā no Eustory dalībvalstīm (nepieciešamas angļu valodas zināšanas, jābūt sasniegtam 16 gadu vecumam).

11. Konkursa rīkotāji un atbalstītāji.

Konkursu rīko Vēstures un sociālo zinību skolotāju biedrība sadarbībā ar EUSTORY – vēstures tīklu Eiropas jauniešiem.

Konkursa atbalstītājs Valsts prezidenta kanceleja un Latvijas Valsts prezidents **Edgars Rinkevičs**

Konkursu atbalsta: Rīgas Latviešu biedrība, Latvijas kara muzejs, Latvijas Okupācijas muzejs, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs un Latvijas Nacionālais arhīvs, ka arī dažādas izdevniecības.

11. Konkursa darbu pieteikuma forma: Pievienota atsevišķi.

VĒSTURES UN
SOCIĀLO ZINĪBU
SKOLOTĀJU
BIEDRĪBA

12. Informācija par konkursu

VSSB rīkotajos pasākumos un interneta mājas lapā www.vsb.lv

- Par organizatoriskiem jautājumiem:

sazinoties ar projekta koordinatori Baibu Atmani, tālrunis 29776060, e-pasts: abaiba@gmail.com

- Par darba satura izstrādes precizējošiem jautājumiem:

sazinoties ar projekta koordinatori Aiju Bitenieci, 29395640, e-pasts: aija.biteniece@inbox.lv